

RAPPORT

UTREDNING OM PROBLEM VID
GRÄNSÖVERSKRIDANDE UTBYTEN FÖR
KULTUR OCH TÄVLINGAR

Utredning om problem vid gränsöverskridande utbyten för kultur och tävlingar

KGH Consulting

Caroline Huldén, Tel: +46 (0)31-764 30 64

Datum: 2013-05-06

INNEHÅLL:

1. Sammanfattning	s. 2
2. Beskrivning Bakgrund	s. 3
3. Introduktion	s. 3
4. Vad är det som gäller? Vilka regler är det som finns?	s. 3
4.1 Temporär import till Norge	s. 4
4.2 Temporär import till Sverige	s. 6
5. Problemställningar	s. 8
5.1 Problemställningar för norska aktörer	s. 8
5.2 Problemställningar för svenska aktörer	s. 9
6. Vem drabbas av gränshindret?	s.11
7. Vilka lösningsförslag finns?	s.11
8. Hur viktigt är det för näringslivet att detta gränshinder löses?	s.11

Utredning om problem vid gränsöverskridande utbyten för kultur och tävlingar

KGH Consulting

Caroline Huldén, Tel: +46 (0)31-764 30 64

Datum: 2013-05-06

UTREDNING AV KULTURUTBYTEN OCH TÄVLINGAR

1. SAMMANFATTNING

KGH har på uppdrag av Gränskommittén utrett problem som kan uppstå i samband med gränsöverskridande utbyte för den ideella sektorn i samband med temporär import och export av konstföremål för utställning, musikers utrustning i samband med spelningar samt idrottares utrustning i samband med tävlingar.

Problem som upplevs varierar beroende på hur frekvent dessa utbyten görs och vilka varor som utbytet handlar om. De problem som upplevs skiljer sig även åt beroende på om aktören är norsk eller svensk samt vilket av de båda länderna som varor tillfälligt förs in i. För att tydliggöra problematiken är problemställningarna uppdelade utifrån aktörernas perspektiv och därav för norska aktörer respektive svenska aktörer.

Det största hindret som upplevs i utbyten mellan Sverige och Norge är från svenska aktörers sida det tulladministrativa med att skapa tullhandlingar vid gränspassage samt den extra kostnad som det medför. Den mängd administration som behöver göras på gräns beror förstås på omfattning av antalet varor som ska över gränsen samt vilka underlag som finns förberedda av aktören själv. Vid den temporära exporten ut ur EU och den temporära importen, midlertidig införsel, in i Norge är det främst skapandet av en förteckning där samtliga varor som förs över gräns ska listas, identifieras och värderas som upplevs krångligt och tidskrävande. Tullhandlingarna som skapas medför också en extra kostnad som aktören inte hade haft om utbyte istället gjorts med ett land inom EU. Den omständiga administrationen tillsammans med kostnaderna för tullhandlingarna gör att många aktörer drar sig för att göra utbyten med Norge även om man gärna skulle vilja.

Administrationen av tullhandlingar på gräns följs av att aktören måste ställa en deposition, säkerhet, för tull och moms. Aktören måste då ligga ut med tull och moms tills den temporära- exporten och importen, midlertidig införsel, är avslutad.

Ofta kan en kommersiell verksamhet vara kopplad till ideella utbyten. Detta kan exempelvis vara försäljning av varor i samband med en konsert eller ett idrottsevenemang. I de fall ses den kommersiella delen som en större problematik då tull och moms behöver betalas på alla varor som förs in. Den kommersiella verksamheten blir då i och med tullavgifter mycket dyr och vinstmarginalerna på de varor som säljs försämras. Aktörerna drar sig därför för att bedriva den kommersiella verksamheten i Norge och söker alternativa sätt att få verksamheten mer lönsam, ex. genom att köpa in kläder som ska säljas från Norge.

För norska aktörer upplevs bristen på information som det största hindret vid utbyten och handel med Sverige. Den information som aktörer får från den norska tullmyndigheten gäller ofta enbart förfarandet på den norska sidan och tar inte upp krav från den svenska myndigheten eller förfarandet in i Sverige. Det blir då onödigt mycket administration som behöver tas om hand vid gränspassage och tid som kunnat sparas genom rätt information och förberedelser. Andra problem för utbyte med Sverige rör skapandet av en förteckning av samtliga varor som förs över gränsen inklusive fastställande av varornas värde, identifiering av varorna samt ställande av deposition för tull och moms.

Om aktören är momsregistrerad i Sverige behöver ingen deposition ställas för moms vid temporär import in i Sverige.

Utredning om problem vid gränsöverskridande utbyten för kultur och tävlingar

KGH Consulting

Caroline Huldén, Tel: +46 (0)31-764 30 64

Datum: 2013-05-06

Den huvudsakliga lösningen för de hinder som upplevs bedömer vi vara information. Med bättre information om de aktuella tullförfaranden och de krav som ställs kan aktörerna komma bättre förberedda till gränspassagen och därigenom bespara sig onödigt krångel och administration.

2. BESKRIVNING BAKGRUND

Gränskommittén har i sitt projekt "Gränshinder för näringslivet" identifierat ett antal gränshinder i handeln mellan Norge och Sverige. Några av dessa gränshinder har Gränskommittén valt att utreda vidare. I samband med detta har Gränskommittén bitt KGH att utreda problem som kan uppstå i samband med gränsöverskridande utbyte för den ideella sektorn såsom kulturutbyte och tävlingar. Häri avses temporär import/export av konstföremål för utställning, musikers utrustning i samband med spelningar samt idrottares utrustning i samband med tävlingar.

KGH har genomfört uppdraget genom att intervjua personer som arbetar med den aktuella problemställningen internt inom KGH samt genom intervjuer med representanter från näringslivet angående deras syn på hur utbytet mellan Sverige och Norge fungerar samt vilka eventuella problem och hinder som upplevs. Även tullmyndigheten har kontaktats för information.

3. INTRODUKTION

Handeln mellan Sverige och Norge är stor och de båda länderna är viktiga handelspartners. Idag är Norge Sveriges största handelspartner bredvid Tyskland men en viktig skillnad är att Norge inte är med i EU och inte deltar i EU:s tullunion. Därav passeras en tullgräns i utbytet mellan Sverige och Norge vilket medför en tulladministration och kostnader som inte uppstår vid utbyte inom EU. Den nära relationen med Norge och den geografiska närheten gör att det är lätt att glömma denna viktiga skillnad för handeln och att det är två olika regelverk som behöver följas.

EES-avtalet gör att handeln underlättas mellan länderna då de flesta varor har låg tullsats samt fri rörlighet gäller för de flesta varor, tjänster, kapital och personer. Trots detta så upplevs handelshinder.

Denna rapport kommer att behandla de hinder som upplevs i samband med att varor förs tillfälligt över gränsen för att i oförändrat skick föras tillbaka inom kort. Utredningen har koncentrerats på utbyten i form av konst som tas in tillfälligt för utställningar, idrottsutrustning som förs över gränsen i samband med tävlingar, samt musikers utrustning som förs över gränsen i samband med spelningar och konserter.

4. VAD ÄR DET SOM GÄLLER? VILKA REGLER ÄR DET SOM FINNS?

I och med att Norge står utanför EU innebär det att det är två skilda regelverk som gäller vid handel mellan Sverige och Norge. Sverige lyder under EU:s regelverk medans Norge har sitt regelverk och det är viktigt att ha kunskap om båda regelverken vid handel mellan de två länderna. Även om gränspassagen och tullhanteringen vid gränsen mellan Sverige och Norge är mycket effektiv och ett samarbete finns mellan Tullmyndigheterna så kvarstår skillnaderna i regelverken. Olika krav ställs på tullhanteringen, information och tillstånd och tillvägagångssätt skiljer sig åt. En skillnad som ofta överraskar företag är skillnaden i

Utredning om problem vid gränsöverskridande utbyten för kultur och tävlingar

KGH Consulting

Caroline Huldén, Tel: +46 (0)31-764 30 64

Datum: 2013-05-06

klassificering av varukod för varor. Något som innebär att en vara som passerar den svensk-norska gränsen behöver klassificeras både för EU och för Norge.

Samtliga varor som förs över tullgränsen mellan Sverige och Norge ska deklarerars, men det finns flera olika former av deklaration.

Man kan göra sin deklaration:

- genom att köra över gränsen i filen för "inga varor att deklarerars"
- muntligt inne hos tullmyndigheten (främst privatpersoner)
- elektroniskt genom inlämnande av elektronisk deklaration
- genom inlämnande av blankett (vid import till EU)
- genom användandet av en ATA-Carnet

För varor som ska deklarerars vid gränspassagen mellan Sverige och Norge behöver en export samt en import göras och varorna förtullas enligt regelverken. Om varan går från Sverige till Norge behöver en export ut ur EU göras och en import in till Norge och vice versa. Tull, moms och andra skatter betalas då vid importtillfället.

Då en vara tillfälligt importeras in till EU för att senare återexporteras i oförändrat skick kan man istället för att göra en vanlig import ansöka om temporär import. Har man tillstånd till temporär import behöver inte tull och moms betalas för den vara som importeras. Då en vara tillfälligt importeras in till Norge görs en "Midlertidig innførsel".

För temporära importers in till Sverige och Norge behöver normalt en deposition ställas för både tull och moms. Denna deposition fås tillbaka då varan återexporterats på korrekt sätt. Företag som är momsregistrerade i Sverige behöver inte ställa en deposition för momsen vid temporär import till Sverige.

Företag som tillfälligt för varor över den svensk-norska gränsen kan använda sig av en ATA-Carnet. En ATA-Carnet ansöker företaget om hos sin lokala handelskammare mot en avgift och då skapas en förteckning över varorna i carneten och en säkerhet ställs mot Handelskammaren. En ATA-Carnet kan utfärdas för en resa eller flera resor för de varor som aktören för med sig och med en carnet blir tullförfarandet enklare då ingen tull eller andra avgifter behöver betalas vid gränserna. Då en ATA-Carnet används ansöker företaget inte om temporär import eller export utan använder carneten vid samtliga gränspassager.

Ofta kan en kommersiell verksamhet vara kopplad till ideella utbyten. Detta kan exempelvis vara försäljning av varor i samband med en konsert eller ett idrottsevenemang. Varorna som tas över gränsen för försäljning behöver då förtullas och en vanlig export och import göras på dessa. Tull och moms som är betingad en vara behöver då betalas vid importtillfället.

Om införtullade varor sedan behöver föras tillbaka över gränsen görs en export/import eller åter-export/import där man styrker att den tidigare exporten/importen ägt rum.

4.1 Temporär Import till Norge:

Då varor tillfälligt tas in i Norge för att senare föras tillbaka till Sverige i oförändrat skick bör varan anmälas till "Midlertidig innførsel".

Som utländskt företag behöver man för att få föra in varor i Norge vara registrerad i Brønnesunds Företagsregister som en filial med beteckningen NUF, vara etablerad som ett norskt företag (AS), eller inneha ett MRK-nummer.

Utredning om problem vid gränsöverskridande utbyten för kultur och tävlingar

KGH Consulting

Caroline Huldén, Tel: +46 (0)31-764 30 64

Datum: 2013-05-06

Utländska företag i Norge och med en omsättning över 50 000 NOK per år blir moms skyldiga i Norge och måste momsregistreras. Utländska företag som driver näringsverksamhet i Norge ska därför registrera sig i Företagsregistret. Företaget får genom denna registrering ett norskt organisationsnummer, en norsk filial, och kan använda sig av beteckningen NUF. Genom NUF blir det möjligt för utländska företag att bedriva verksamhet i Norge utan att vara ett norskt "aksjeselskap" och behöva stå för de kostnader och uppfylla de krav som ett "aksjeselskap" innebär.

Då någon registrering i Företagsregistret inte har gjorts kan man ansöka om ett tillfälligt MRK-nummer. Företaget får då möjlighet att föra in varorna i Norge på det tillfälliga numret men kan ej dra av för eventuell moms. Skulle företaget få en omsättning över 50 000 NOK per år och senare ansöka om NUF kan man dock återsöka moms retroaktivt för 3 år.

Vid ansökan om en "midlertidig innførsel" behöver det precis som vid tillfällig import in i EU skapas en förteckning över samtliga varor som förs in i Norge temporärt, varorna behöver identifieras med exempelvis serienummer samt värderas och en deposition behöver ställas för tull och moms. Bevis behöver även uppvisas på varför varorna ska in tillfälligt i landet. Om företaget är registrerat i Norge behöver endast deposition för tull ställas. Om företaget har "tollkredit" i Norge kan depositionen ställas mot tollkreditkontot. Depositionen fås tillbaka då exporten avslutats korrekt.

En ATA-Carnet kan även användas och den ansöker aktören då om hos Handelskamren i Norge.

För stora arrangemang av internationell karaktär finns möjlighet att ansöka om att ta in utrustningen tull- och momsfrött. Ansökan görs då hos närmsta lokala tullmyndighet och behöver göras i god tid innan planerad import då saksbehandlingen kan ta tid.

Hur hanteras det idag?

Idrottsutrustning

Idrottsutrustning som förs över gränsen från Sverige till Norge i tävlingssyfte tas ofta in i landet som personligt resgods med idrottsutövaren och inga tullhandlingar skrivs.

Då utrustningen inte går som personligt resgods behöver en anmälan till tullmyndigheterna göras och tullhandlingar skrivs. Varuägaren behöver då personligen gå in till Tullverket för att skriva de tullhandlingar som behövs och uppvisa bevis för att utrustningen ska in i Norge i tävlingssyfte. Varorna som förs över gräns behöver då anges i en förteckning och identifieras med ex. serienummer så att varan går att identifiera då den förs tillbaka in i Sverige. Varorna behöver även värderas och en deposition ställas som säkerhet för tull och moms ifall varorna inte skulle återföras till Sverige. Då ingen faktura finns som underlag görs ofta en uppskattning av värdet för utrustningen.

Det kan ibland vara svårt att veta om utrustningen kan gå som personligt resgods eller inte och alltid när det råder någon tveksamhet ska aktören gå in till tullmyndigheten och där få klargjort vad som gäller.

Team registrerade som företag i Norge använder ofta en ATA-Carnet. Då en ATA-Carnet används behöver ingen ansökan om temporär export och "midlertidig innførsel" göras. Utrustningen finns då specificerad i ATA-Carneten och en säkerhet finns ställd vid utfärdandet av carneten.

Utredning om problem vid gränsöverskridande utbyten för kultur och tävlingar

KGH Consulting

Caroline Huldén, Tel: +46 (0)31-764 30 64

Datum: 2013-05-06

För internationella tävlingar kan utrustningen tas in tull- och momsfrött i landet och någon deposition behöver inte ställas.

Kultur- och konstföremål:

På konst och kulturföremål som förs över gränsen från Sverige till Norge behöver alltid tullhandlingar utfärdas. Om konsten förs in för ett stort offentligt arrangemang kan aktören ansöka om "fritak" eller dispens och få importen tull- och momsfrött och ingen deposition behöver då tas ut. Likaså gäller om importören finns med på UNESCO:s Världsarvlista för platser som är av stort natur- eller kulturvärde. Då det är konstnären själv som tar sina verk över gränsen eller om deras föremål förs över gränsen via ett galleri kan importen också bli tull- och momsfrött och ingen deposition behöver ställas. I annat fall är det en deposition på 20% av varans värde som behöver ställas för moms.

Konstgallerier och muséer som frekvent har utbyte av konstföremål med exempelvis Norge för utställningar använder sig ofta av ATA-Carnet.

Om en ATA-Carnet finns utfärdad för konstföremålen behöver ingen ansökan om temporär export och import göras. Föremålen finns då listade och identifierade i carneten och ingen deposition behöver ställas vid gränspassage.

Om ingen ATA-Carnet finns utfärdad måste en ansökan om temporär export ut ur EU och "midlertidig inførsel" in till Norge göras enligt gällande regler. Värde för ett föremål anges från ett angivet försäljningspris alternativt det belopp som föremålet är försäkrat för. Då inget fastställt pris för föremålet finns uppskattas det ofta.

Musikers utrustning

Musiker som ingår i en orkester eller band äger ofta sina egna instrument privat och för dem med sig som resgoods in till Norge. Några tullhandlingar behöver då inte skrivas och någon särskild anmälan till tullmyndigheterna behöver inte göras. Då storleken på instrumentet eller utrustningen inte tillåter att det förs med som resgoods överläts oftast arbetet med att föra instrumentet eller utrustningen över gräns till en externt aktör och fraktbolag.

I samtliga fall då utrustning inte går som personligt resgoods behöver en ansökan om temporär export och midlertidig inførsel göras, alternativt om en ATA-Carnet används. Orkestrar eller band som är ute på turné och passerar många tullgränser använder ofta ATA-Carnet. Om någon förändring sker innan gränspassage och något instrument eller delar av utrustningen som finns angiven i ATA-Carneten inte transporteras med övrig utrustning behöver carneten justeras så förteckningen över varorna stämmer överens med verklighetens transport.

Då instrument förs in i Norge temporärt för stora offentliga arrangemang av internationell karaktär som exempelvis gratiskonserter kan man ansöka om att få importen tull- och momsfrött och därmed inte behöva ställa någon deposition.

4.2 Temporär Import till Sverige:

Då varor tillfälligt ska tas in i Sverige för att senare föras tillbaka till Norge i oförändrat skick bör man anmäla varan till Temporär import. Man kan ansöka om Temporär import på särskild blankett i förväg eller direkt i importdeklarationen. En deposition behöver ställas för tull och

Utredning om problem vid gränsöverskridande utbyten för kultur och tävlingar

KGH Consulting

Caroline Huldén, Tel: +46 (0)31-764 30 64

Datum: 2013-05-06

moms men fås tillbaka då varan återexporteras korrekt. Om företaget som importerar varan är momsregistrerat i Sverige behöver endast säkerhet för tull att ställas.

För att säkerställa att det är samma varor som kommer tillbaka vid återexporten behöver en förteckning skapas där samtliga varor som förs in i landet listas tillsammans med en identifiering av respektive vara, exempelvis. serienummer. Varorna behöver även värderas. Ett bevis behöver uppvisas på syftet som varan förs in i landet för, exempelvis om det är för att delta i en tävling, på en utställning, konsert eller spelning. För privatpersoner skriver Tullen ett kvitto/intyg och avgör om en deposition behöver ställas eller inte. I andra fall görs en deklaration på varorna för temporär export ut ur Norge och temporär import in i EU.

För varor som tillfälligt ska in i Sverige kan en ATA-Carnet som utfärdas av Handelskammaren användas. Den ersätter då tulldeklarationer som annars ska lämnas och någon säkerhet behöver inte ställas då en ATA-Carnet redan inkluderar en säkerhet. Finns en ATA-Carnet är även godset som carneten gäller för specificerat och identifierat vilket gör att godset inte behöver specificeras vid varje tillfälle som godset förs över gräns och heller ingen deposition ställas vid gränspassage.

Om kommersiell verksamhet ska bedrivas i Sverige måste importören ha ett EORI-nummer. EORI-numret ska användas vid all tullrelaterad verksamhet inom EU och är ett krav för samtliga operatörer med tullverksamhet inom EU. I Sverige ansöker man om ett EORI-nummer hos Tullverket och utländska företag kan räkna med att få sitt EORI-nummer inom 5 arbetsdagar. Det är ingen kostnad kopplad till ansökan om EORI-nummer.

Hur hanteras det idag?

Idrottsutrustning

Idrottare som kommer från Norge och ska in i Sverige för att tävla åker ofta in som privatpersoner. Då det gäller utrustning av mindre slag går den med personen som resgods och ingen särskild anmälan till tullen görs.

Då utrustning inte går som personligt resgods behöver man gå in till tullen. Det är då viktigt att ägaren själv går till tullen för att personligen visa bevis på att man är den person som äger varorna som man för med sig. Hos tullen får man göra en lista över alla varor som tas över gränsen och deras värde. Bevis måste också uppvisas på att det är för en tävling som varorna förs in i landet. Ett kvitto och intyg skrivs och ibland tar tullen ut en deposition. Vid osäkerhet på om varan kan gå som personligt resgods eller inte bör personen som äger varorna gå in till tullen för att säkerställa om varorna ska deklarerats eller inte.

Om idrottaren är med i ett stall, team, förbund, är det ofta dessa som går in som garant och ställer depositionen som krävs. Ibland är de även registrerade som ett företag, AB, i Sverige. Ofta används en ATA-Carnet men då inte en ATA-Carnet finns utfärdad behöver en temporär export och midlertidig innførsel göras med allt de innebär. Utrustningen behöver då listas i en förteckning och identifieras ner på serienummer samt värderas. Värdering av utrustning kan vara svårt och uppskattningar görs ofta.

Speciella överenskommelser med tullmyndigheterna görs även för särskilda event för att underlätta gränspassage.

Kultur- och konstföremål

Kultur och konstföremål lånas ofta in från Norge till Sverige i samband med utställningar, t.ex. på muséer och gallerier. Föremålen tas då in i Sverige under en period för att sedan

Utredning om problem vid gränsöverskridande utbyten för kultur och tävlingar

KGH Consulting

Caroline Huldén, Tel: +46 (0)31-764 30 64

Datum: 2013-05-06

skickas tillbaka till Norge i oförändrat skick. En ansökan om temporär import in till Sverige behöver då göras och föremålen behöver listas och identifieras i en förteckning där även värdet av föremålen ska framgå. Värdet baseras på vad varans försäljningspris skulle vara eller vilket belopp som föremålet är försäkrat för. Då det inte finns något satt pris på föremålen får detta värde många gånger uppskattas. Deposition behöver sedan ställas för tull och moms. Om en momsregistrering finns i Sverige behöver endast en deposition för tullavgiften ställas.

Svenska gallerier och muséer som är vana att låna in konstföremål från Norge har ofta ställt ut en ATA-carnet och behöver då inte ansöka om temporär import. Oftast är det etablerade gallerier eller muséer som lånar in konst från grannlandet men det finns även privatpersoner som lånar hem konst temporärt.

Musikers utrustning

Musikers utrustning som tillfälligt ska in i Sverige går oftast in som resgodis med privatperson. I andra fall då utrustningen exempelvis skickas separat behöver en temporär export från Norge och en temporär import in till EU göras. All utrustning behöver då listas i en förteckning, identifieras och värderas för att en deposition sedan ska kunna ställas. Värdet på musikutrustning får ofta uppskattas, alternativt används värdet som utrustningen är försäkrat för som värde i deklARATIONEN.

Ofta används en ATA-Carnet där bandets eller orkesterns samtliga instrument och utrustning finns angiven. Om någon avvikelse sker för den utrustning som transporteras behöver förteckningen kopplad till ATA-Carneten justeras. Det kan exempelvis vara om en musiker istället bestämmer sig för att ta sitt instrument med som personligt resgodis.

5. PROBLEMSTÄLLNINGAR

5.1 Problemställningar för norska aktörer:

Som oftast så upplevs mest problem och handelshinder för aktörer när de ska göra utbyte med Sverige för första gången eller inte har utbyten på regelbunden basis. Det största problemet för norska aktörer är initialt bristfällig information och även direkt felaktig information från norska Tollvesenet om hur man faktiskt ska gå tillväga och vilka tullhandlingar som behöver skapas. När man väl fått riktig information om hur man ska gå tillväga används den kunskap och tillvägagångssättet blir ofta det samma vid utbyten som följer. Men även när informationen finns på plats är det själva administrationen av tullhandlingar och ställande av deposition som kvarstår som hinder. I vissa fall kan anmälan till ett felaktigt tullförfarande leda till att varorna blir svåra att få tillbaka in i landet igen då aktören inte har de registreringar eller etableringar som krävs för att göra en export ut ur EU.

Följande problemställningar lyfts hos norska aktörer:

1. **Bristfällig information:** Ett vanligt problem för de norska aktörerna som önskar föra in varor tillfälligt i Sverige är bristfällig information. Vid kontakt med norska Tollvesenet blir de ofta informerade enbart om förfarandet i det egna landet och om att det är en vanlig export som ska göras. De blir därför överraskade när de kommer till gränsen och det förutom värde på varorna även krävs identifiering av varorna och deposition för temporär import in i EU. Detta tar då tid på gränsen och beroende på varornas värde kan beloppet som behöver ställas i deposition bli stort. I andra fall har

Utredning om problem vid gränsöverskridande utbyten för kultur och tävlingar

KGH Consulting

Caroline Huldén, Tel: +46 (0)31-764 30 64

Datum: 2013-05-06

aktörerna inte sökt någon information alls och har missat att det behöver skapas några tullhandlingar över huvudtaget vid gränspassagen. Då blir hela tullhanteringen ett upplevt problem som man inte hade räknat med och allt från listande av varor, identifiering av varor, fastställande av värde, skapande av tullhandlingar samt ställande av deposition tar mer tid och pengar.

2. **Fastställande av värde:** Då någon försäljning av varorna som tillfälligt förs in i Sverige inte äger rum kan det ofta vara svårt att fastställa ett värde på varorna. Då ingen försäljningsfaktura finns till grund får värdet ofta uppskattas av varuägaren och varuägaren anger då gärna ett lägre värde på varan än vad som vore rimligt. Genom att ett lägre värde för varorna anges blir den deposition som behöver ställas lägre. Att söka information om varornas värde upplevs ofta som tidskrävande och medför att hela processen vid gränspassage blir längre än beräknat.
3. **Deposition:** Att behöva ligga ute med en deposition för tullavgift och moms kan beroende på varans värde innebära stor bindning av kapital för aktörerna. För ett företag som är momsregistrerat i Sverige behöver bara deposition för tull ställas men den kan vara nog så hög. För de aktörer som inte frekvent för varor över gränsen kommer det dessutom ofta som en överraskning att en deposition behöver ställas för varorna. Depositionen betalas tillbaka då varan återexporterats korrekt men kan vara en stor påfrestning på aktörens ekonomi tills den blivit återbetald. För exempelvis mindre band och privata konstnärer kan denna deposition vara mycket påfrestande för ekonomin.
4. **Skapande av förteckning av varor inklusive identifiering:** Varuägarna upplever det mycket tidskrävande att behöva lista och identifiera samtliga varor som förs över landsgränsen. Då varuägarna många gånger inte är förberedda på detta krav kommer de ofta till gränsen utan dokumenterad information med beskrivning om produkterna de för med sig. Att då vid gränsen lista och ta fram någon form av identifiering för samtliga varor kan vara mycket tidskrävande och ibland näst intill omöjligt. Vid sådana tillfällen kan något mycket litet som en varans beskrivning eller serienummer bli till ett mycket stort och frustrerande problem. Exempelvis när varor skickas med en transportör och varuägaren inte finns på plats vid gränsen att identifiera sina varor då tullhandlingarna ska skapas.
5. **Återexport som momsregistrerad utan etablering i EU:** Då en aktör inte ansökt om temporär import för sina varor utan istället gjort en vanlig import av varor på sin svenska momsregistrering ställer det till problem då varorna senare önskas återexporteras till Norge. Med endast en svensk momsregistrering utan att vara etablerad i gemenskapen får företagen inte exportera varor ut ur EU och varorna blir därmed svåra att få tillbaka in till Norge.

5.2 Problemställningar för svenska aktörer:

I enighet med de problem som upplevs av de norska aktörerna så upplever även de svenska aktörerna störst problem då utbyte med Norge görs för första gången eller inte gör utbyten frekvent. Till skillnad från de norska aktörerna upplever de svenska aktörerna själva tulladministrationen som det största problemet och att tulladministrationen tillsammans med kostnader som den medför är det som gör att svenska aktörer drar sig för att göra utbyten med Norge.

Följande problemställningar lyfts hos svenska aktörer:

Utredning om problem vid gränsöverskridande utbyten för kultur och tävlingar

KGH Consulting

Caroline Huldén, Tel: +46 (0)31-764 30 64

Datum: 2013-05-06

1. **Kostsam & tidskrävande tullhantering:** Att tillfälligt ta in varor från Norge blir i jämförelse med att ta in varor från länder inom EU mycket kostsamt och tidskrävande. Detsamma gäller då svenska aktörer tillfälligt för med sig varor in i Norge för att sedan återföra till Sverige. I jämförelse med utbyten inom EU tillför utbyten med Norge en stor administration av tullhandlingar och extra kostnader för såväl tulldeklarationer som utlägg av deposition och extra kostnad för transport i och med den extra tid som krävs vid gränspassage. Svenska aktörer drar sig för att göra utbyten och handla med Norge då det inte blir varken tidsmässigt eller ekonomiskt försvarbart. Kan likvärdiga utbyten göras inom EU väljs det framför utbyten med Norge, även om önskan om att ha tätare samarbeten, utbyten och handel med Norge finns.
2. **Fastställande av värde:** Då någon försäljning inte äger rum vid dessa utbyten finns det ingen försäljningsfaktura att fastställa varans värde genom. Värdet måste då fastställas på alternativt sätt och många gånger uppskattas. Att fastställa en varas värde upplevs därför ofta som komplicerat och tidskrävande och något som aktörerna ser som onödigt då varan för dem bara förs över gränsen en mycket kort period och inte är föremål för försäljning. För att depositionen som behöver ställas ska bli så låg som möjligt uppges ofta ett lägre värde för varorna än vad som vore rimligt.
3. **Deposition:** Att en deposition behöver ställas som säkerhet för tullavgift och moms då varor tillfälligt förs över gränsen upplevs onödigt och kostsamt. Beroende på varans eller varornas värde kan beloppet som behöver ställas i deposition bli högt. Många gånger har inte aktören så mycket pengar och det blir en stor ekonomisk belastning att binda upp detta belopp. Även om aktören får tillbaka det deponerade beloppet då den temporära importen avslutats korrekt blir det en belastning under den tid depositionen är ställd.
4. **Skapande av förteckning inklusive identifiering av samtliga varor:** För samtliga varor som en temporär- export och import ansöks om behöver varorna listas och identifieras. Då det är ett stort antal varor som förs över gräns blir det mycket tidskrävande att lista dem alla tillsammans med en identifiering som ex. serienummer. Om man inte är förberedd på detta krav och all information behöver tas fram vid gränsen uppstår det lätt ett administrativt "kaos" och gränspassagen blir mycket större och tidskrävande än vad aktören räknat med.
5. **Icke lönsam kommersiell verksamhet p.g.a. tullavgifter:** Det är vanligt att någon form av kommersiell verksamhet bedrivs i kombination med den ideella verksamheten eller de utbyten som äger rum. Ofta handlar det om försäljning av kläder eller andra artiklar med koppling till arrangemanget som äger rum. Då dessa varor behöver förtullas in i Norge äts eventuella vinstmarginaler upp av tullavgifter och verksamheten blir lätt olönsam. För försäljning av kläder söks därför ofta alternativa lösningar. Däribland möjligheten att köpa in kläderna till försäljningen från Norge.
6. **Momsskyldig i Norge:** Svenska företag har dålig kännedom om att de är momsskyldiga i Norge och därmed måste betala moms för de varor som säljs i Norge. Företag som inte registrerat sig i Företagsregistret och därmed inte kan använda sig av beteckningen NUF kan ansöka om ett tillfälligt MRK-nummer för att få in varor i Norge. Med detta tillfälliga nummer kan företaget dock inte dra av momsen för varor som säljs utan blir tvungna att stå för denna kostnad. En kostnad som kan vara mycket hög och leda till svåra ekonomiska konsekvenser.

Utredning om problem vid gränsöverskridande utbyten för kultur och tävlingar

KGH Consulting

Caroline Huldén, Tel: +46 (0)31-764 30 64

Datum: 2013-05-06

6. VEM DRABBAS AV GRÄNSHINDRET?

De som drabbas av dessa gränshinder är aktörer som för sin verksamhet tillfälligt tar in varor i Sverige och Norge. Dessa aktörer kan vara idrottsutövare som tillfälligt för med sig utrustning för att delta i en tävling, musiker som ska in i landet för en spelning eller konsert, samt gallerier eller konstmuséer som lånar in konstverk för utställningar. Aktörerna är såväl privatpersoner som företag eller organisationer

7. VILKA LÖSNINGSFÖRSLAG FINNS?

En stor del av lösningen för de gränshinder som upplevs i utbyten mellan Sverige och Norge är information. Med bättre information om vad det är som gäller vid utbyten och gränspassage mellan Sverige och Norge så skulle en stor del av problematiken lösas. Om aktörerna var bättre förberedda och visste om kraven på förhand och därmed även hade all information som krävs redo vid gränspassage skulle mycket av den frustration och tid som det tar vid gränsen kunna elimineras.

Norge är inte med i EU och därmed är det en tullgräns som passeras mellan länderna. I jämförelse med att passera andra tullgränser är passagen mellan Sverige och Norge mycket enkel och skulle inte nödvändigtvis behöva upplevas som ett problem.

Tullmyndigheterna behöver informera företag som tar kontakt med dem om krav för hela gränspassagen och förfaranden på båda sidor av den svensk-norska gränsen. Den norska tullmyndigheten behöver informera aktörer inte bara om vad som gäller på den norska sidan gränsen utan även vad som gäller från den svenska tullmyndigheten och vice versa. Information om vad som gäller behöver även göras mer synlig och lättillgänglig för relevanta grupper och aktörer.

Med rätt information kan aktörerna se till att vara bättre förberedda inför en gränspassage. Eventuella ombud kan kontaktas i god tid så att alla handlingar hinner komma på plats innan själva gränspassagen och aktörerna är förberedda på att ställa den deposition som krävs. För aktörer där en ATA-Carnet underlättar förfarandet finns då även möjlighet och tid att få en sådan på plats.

8. HUR VIKTIGT ÄR DET FÖR NÄRINGSLIVET ATT DETTA GRÄNSHINDER LÖSES?

De upplevda gränshindren vid utbyten mellan Sverige och Norge påverkar i vilken utsträckning vi väljer att göra utbyten av dessa slag. Ur ett näringslivsperspektiv ser vi dock inte de upplevda hindren som avgörande för utbyten mellan Sverige och Norge. Däremot kan det få en positiv effekt för näringslivet om den kommersiella delen ökar i takt med de ideella utbyten som äger rum. Om utbyten över den svensk-norska gränsen fungerar smidigt kommer fler aktörer att vilja ha utbyten med Sverige respektive Norge och då även påverka handeln och det kommersiella positivt.